

BAKKE-MODELLEN

Barn – Aktör – Kultur – Kreativitet – projekt

En modell för hur barnet i projektarbete skapar sin egen kultur som aktiv aktör

Inledning

Denna handbok är en produkt från examensarbetet *Konst(igt) och kul - Ett projekt inom småbarnpedagogiken med ett socialpedagogiskt perspektiv*. I projektet undersökte vi, Christina Elving-Andersén och Mercèdes Sjöholm om möjliga synergieffekter mellan dagvården och kulturutbudet inom Esbo stad. Detta projekt utmynnade i en handbok och en modell i hur Bronfenbrenners utvecklingsmodell synliggör hur barnet kan påverka och påverkas av kultur.

Med denna handbok önskar vi inspirera personal inom småbarnspedagogiken i att stöda barn i att få skapa sin egen kultur samt få fungera som skapande aktiva aktörer inom projekt.

Vi önskar Er fina projektstunder.

Bronfenbrenners utvecklingsteori

Bronfenbrenners bioekologiska utvecklingsmodell handlar om samspel mellan individen, miljön och kulturen. Modellen fokuserar på interaktionen mellan dess olika delar, de olika systemen. Bronfenbrenners systemteori utgår ifrån att individen är i kontakt med olika ekologiska miljöer hon rör sig i och blir berörd av.

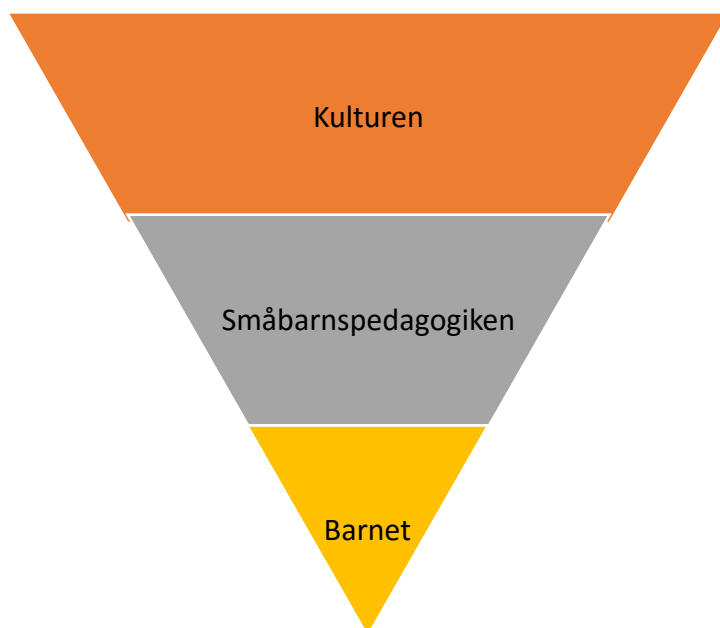
Utvecklingssystemet är indelat i fyra olika system. Mikrosystemet handlar om individen och de som står närmast. Det kan vara frågan om bara två eller också flera personer som man anser stå en närmast. Det handlar om den inverkan personer som de har på den enskilda individens utveckling. Följande system är mesosystemet, vilket innehåller anknytningen mellan två eller flera mikrosystem, t.ex. förbindelsen mellan hem, daghem och förskola. Exosystemet innefattar kontakten mellan två eller flera miljöer som individen själv är deltagande i, men behöver inte vara alla. Dessa miljöer kan innebära kärnfamiljen, hobbyn och föräldrars arbetsplats. Samarbete och dialoger inom någon av dessa miljöer kan ge nya uppfattningar och tankesätt, vilket i sig kan få betydelse och påverka på mikrosystemet. Det sista systemet i Bronfenbrenners systemteori är makrosystemet. Inom makrosystemet kommer samhällskulturen och andra kulturformer fram som individen tillhör, som t.ex. kan var föreningar, församlingar och politiskt parti. De olika delarna av makrosystemet

kommer alltid att påverka de övriga systemen då förändringar i kulturen och lagstiftningen påverkar samhället individen befinner sig i.

Denna utvecklingsmodell kan man tyda som en generell ram för att uppfatta utvecklingen utifrån sett. Modellen går dock inte in på styrande beskrivningar eller relationer som kunde ha en betydande skillnad på individens utveckling (Tjersland, 2011, s.91–92).

Barnet

Bronfenbrenners systemteori utgår ifrån att barnet alltid står i relation till sina närmiljöer. Denna modell har som syfte att åskådliggöra barnets möjligheter att påverka och bidra till de olika miljöerna, de olika systemen som ingår i Bronfenbrenners utvecklingsmodell. (jfr. Tjersland 2011, s.91–92)

Enligt de nya grunderna för planen för småbarnspedagogik utgår synen på lärandet från tanken om barnet som aktiv aktör. Det betonas också att barnet lär sig i samspel och med andra i deras omgivning. Lärande är en process som sker överallt, i olika miljöer och situationer. Barnen lär sig på många sätt, genom att göra observationer och iakttagelser,

genom att leka och röra på sig samt genom skapande verksamhet som redskap för att uttrycka sig själva. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 20)

Småbarnspedagogiken

Småbarnspedagogiken ger verktyg för barnets utveckling och skall garantera jämlik och kvalitativ undervisning. Småbarnspedagogiken skall stöda och erbjuda möjligheter för att få barnen att känna att de lyckas och ge dem glädje i lärandet. Samtidigt skall verksamheten vara målinriktad och tillräckligt utmanande. I småbarnspedagogiken

betonas barnens främjande till lärande samt att de skall erbjudas en möjlighet att skapa en uppfattning om sig och sin omvärld. Planen nämner om att stöda barnet och uppehålla nyfikenhet för lust att upptäcka. (Utbildningsstyrelsen, 2016 s. 20)

”Samarbete med andra aktörer och besök på exempelvis bibliotek, museer, kulturarvsplatser, teatrar och vårdnadshavarnas arbetsplatser berikar barnens lärmiljöer.”

Utbildningsstyrelsen, 2016

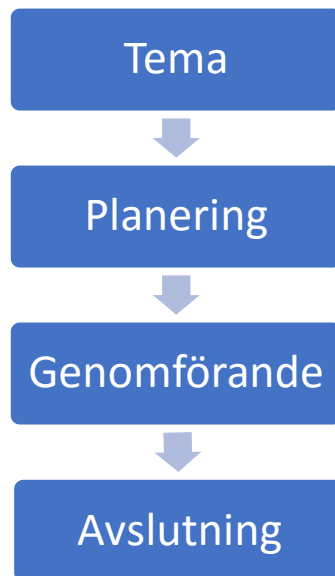
Småbarnpedagogiken nämner om hur värdefullt samarbetet är med olika aktörer utanför barnets närmiljö, som sedan kan påverka och utveckla barnet i dess lärmiljöer. I figuren ligger småbarnspedagogiken mellan barnet och kulturen. Småbarnspedagogiken är den följande närmiljön till barnet som påverkar barnet och som barnet kan påverka. (Utbildningsstyrelsen, 2016 s. 21)

Kultur

Vi är ständigt omgivna av kultur i olika former. Ofta är barnkulturen skapad av vuxna men även barnet är kompetent att skapa barns kultur och därmed påverka sin omgivning. Barns kultur innefattar allt från lek till olika sätt att uttrycka sig bland annat genom konst, musik och rörelse. (jfr. Lorentzon 2012 s.12) Småbarnspedagogiken har en viktig uppgift i att introducera kultur för barnen och ge barnen möjligheter och redskap att själva vara en aktiv skapare av kulturen (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 22).

Modellen

Detta är en modell för hur genomföra projekt inom småbarnspedagogiken.

Tema

För att uppnå empowerment i barngruppen och få barnen att agera som sin egen aktör i skapandet, bör man ge barnen möjlighet att välja temat. Temat kan t.ex. utgå ifrån barnens intressen eller något ämne som är aktuellt på daghemmet.

För att stärka aktörskapet är det bra att fokusera på individens styrkor. Istället för att begränsa, ge möjligheter. Samtidigt ger man individen chans att ta ansvar och vara aktör och själva skapa saker (Askheim & Starrin, 2007, s. 81–83).

Barnkultur är kultur för barn men ofta är den producerad av vuxna. I det här sammanhanget handlar det om estetisk kultur så som bildkonst, musik, teater, dans och rörelse. Det är värt att nämna att det finns både kultur för barn och kultur av barn. Den vuxna som producerar kultur för barn utgår ifrån sin egen uppfattning om barnens värld då kulturen kommer från vuxna till barn. Ytterligare kan nämnas att de även finns kultur med och bland barn, det kan röra sig om en teater- eller dansgrupp för barn och dessa former spelar en annan roll för barnet eftersom barnet då är

delaktigt i själva utformandet och skapandet av kulturen. Det är viktigt då man jobbar med kultur för och med barn att lägga märke till perspektivet man arbetar utgående från, är det barnperspektiv eller vuxenperspektiv. (Lorentzon 2015 s. 32)

Den pedagogiska dokumentationen är viktig även i det här sammanhanget då projektverksamhet kräver dokumentation av olika slag. Man kan använda sig av en projektmodell för att strukturera arbetet.

I all form av verksamhet inom småbarnspedagogiken har pedagogerna en viktig uppgift i pedagogisk dokumentation. Dokumentationen kan omfatta fotografier, målningar och texter. Dessa är viktiga för att kunna utvärdera det egna arbetet och den småbarnspedagogiska verksamheten så att den kan utgå från barnets behov och intressen. (Utbildningsstyrelsen, 2016 s. 37)

Planering

I planeringen är det viktigt att tänka på tidsramen. Ha en realistisk tidsram för projektet. Man kan ställa sig frågor som *"Hur lång tid får projektet ta?"* *"När skall genomförandet ske?"* och *"Under hur många tillfällen vill vi arbeta med projektet?"*

Då temat är valt blir det också aktuellt att fundera på material för förverkligande av projektet. Här får man vara kreativ. Behöver något införskaffas och vem ansvarar för det? Förorsakar projektet kostnader kan det vara en bra idé att i god tid utreda möjliga stipendier eller bidrag.

För att underlätta arbetet kan man göra en projektplan som hjälper en att strukturera arbetet och förtydliga ansvarsuppgifterna bland personalen.

Genom att hitta en lämplig inspiratör för projektet kan man kontakta kommunen. Beroende på vad barnen valt som tema kan projektet utmynna i olika former av evenemang som t.ex. en utställning, skådespel, konsert eller en motionsdag.

Genomförande

Genomförandet av den praktiska delen av projektet kan börja då förberedelserna är klara. Empowerment ses som en viktig utgångspunkt för att stärka barnet i sitt agerande och i detta fall även som huvudaktörer projektarbetet. Syftet är att barnet skall känna att hen kan ta större ansvar för att kontrollera sitt liv och känna makt över sin situation. (Tjersland, 2011, s.112). I detta fall blir det tydligt i och med att barnet skapar kulturen och får bidra med den i det omkringliggande samhället.

Avslutning

Då genomförandet av projektet är färdigt så kan projektet utmynna i olika sorters evenemang som är passande för det projekt och kulturform som är vald.

Efter att projektet har utmynnat i ett t.ex. evenemang, bör personalen utvärdera projektet och processen. Personalen skall granska de olika delarna kritiskt och sammanställa resultatet av det. Därför är det viktigt att dokumentera och t.ex. föra en projektdagbok under arbetet. Genom att reflektera över brister och saker som fungerade i projektet, lär man sig av det och kan göra det bättre en följande gång. (Eklund, 2011, s.98-100)

Källor

Askheim, Ole Petter; Starrin, Bengt. 2007, *Empowerment – I teori och praktik*. 1 uppl., Malmö: Intergraf AB, 234 s.

Eklund, Sven. 2011, *Arbeta i projekt – individen, gruppen, ledaren*, 4uppl., Lund: Studentlitteratur, 180 s.

Lorentzon, Ylva. 2012, Barnets rättigheter, den vuxnes skyldigheter- Barnkultur, barns kultur och rätten till det egna perspektivet. I: A. Klerfelt & B. Qvarsell, red., *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken*, Gleerups Utbildning Ab, s. 27-42.

Tjersland, Odd; Engen, Gunnar & Jansen, Ulf. 2011, *Allianser – Värderingar, teorier och metoder i socialt arbete*, 1 uppl., Lund: Studentlitteratur, 342 s.

Utbildningsstyrelsen. 2016, *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*

Tillgänglig:http://www.oph.fi/download/179348_grunderna_for_planen_for_smabarns_pedagogik_2016.pdf Hämtad: 11.1.2017